

Riktlinjer för investeringar och anläggningstillgångar

ÄLVSBYNS KOMMUN

Dokumenttyp Riktlinjer	Dokumentnamn Riktlinje för investeringar och anläggningstillgångar i Älvsbyns kommun	Fastställd/upprättad 2023-02-20, § 14	Beslutsinstans KF	Giltighetstid Tills vidare
Dokumentansvarig Ekonomichef	Version 1	Senast reviderad --	Dokumentinformation Dnr 0031/23-003	Detta dokument gäller för Anställda

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
1. Definition av en investering	2
1.2 Vägledning vid bedömning och gränsdragning	3
2 Anskaffningsvärde	4
2.2 Materiell tillgång	4
2.2 Immateriella anläggningstillgångar	5
2.3 Investeringsbidrag	5
3 Komponentredovisning, avskrivning och internränta	5
3.1 Komponentredovisning	5
3.2 Avskrivningar	5
3.2.1 Delaktivering av investeringsprojekt	6
3.3 Internränta	6
4 Utrangering och avyttringar	6
4.1 Avyttring av lös egendom	6
4.2 Avyttring av fast egendom	7
5 Anslagsöverföring och slutredovisning	7
5.1 Anslagsöverföringar.....	7
5.2 Slutredovisning.....	7
Bilagor.....	7

Inledning

Investeringsriktlinjerna syftar till att skapa en enhetlig handläggning, budgetering, beslutsfattande och redovisning av anläggningstillgångar. Riktlinjerna ska vägleda hanteringen av anläggningstillgången från investeringens start till avyttring/utrangering. Dokumentet utgår från gällande lagstiftning, Lagen om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

En investering är en kapitalsatsning som få konsekvenser under sin nyttjandeperiod där utgiften bedöms innebära framtida ekonomisk nytta för verksamheten. Investeringen ska harmonisera med den övergripande strategin samt att investeringen ska ha en tydlig finansiering. Den finansiering som finns är självfinansiering eller att låna till investeringen, investeringen kan även delfinansieras via bidrag. Investering kan vara av olika karaktär

Nyinvestering – öka kapaciteten.

Reinvestering – byta ut befintliga resurser för bibehållen kapacitet

Effektivisering – investeringar som sänker driftkostnader

Hållbarhet – investeringar för att klara av sociala, ekologiska och ekonomiska krav

Investeringen ska finansieras på kort och lång sikt. Utgifterna som uppstår vid själva investeringen är likviditetspåverkande men ej resultatpåverkande, samt kostnaden under nyttjandetiden för avskrivningar och internränta belastar resultatet men är ej likviditetspåverkande. Investeringar bör planeras med bra framförhållning och reinvesteringsplan om ca 10 år bör upprättas för bästa planeringsförutsättningar.

1. Definition av en investering

Definitionen av anläggningstillgång finns i lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ”tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav ska tas upp som anläggningstillgångar”.

Enligt rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendation för materiella och immateriella anläggningstillgångar, utgör förutsättningen för att en anskaffning ska redovisas som en anläggningstillgång att det är troligt att tillgången ger ekonomiska fördelar eller skapar servicepotential till kommunen samt att anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Förutsättningar för att aktivera en anskaffning och redovisa utgiften som en anläggningstillgång är att:

- Tillgången är avsedd för stadigvarande bruk
- Kommunen har kontroll över tillgången och att det är sannolikt att den ger ekonomiska fördelar eller en framtida servicepotential till kommunen
- Utgiften avser ett väsentligt belopp

Älvsbyns kommun bedömer vidare att

- Tillgångens ekonomiska livslängd ska överstiga tre år
- Värdet på tillgången ska uppgå till minst ett prisbasbelopp

Om dessa kriterier är uppfyllda ska tillgången redovisas som anläggningstillgång. Hur anskaffningen har finansierats, exempelvis investeringsbudget eller via driftmedel påverkar inte bedömningen om anläggningstillgång.

1.2 Vägledning vid bedömning och gränsdragning

I praktiken uppstår ofta gränsdragningsproblem vid redovisningen av anläggningstillgångar. En övergripande princip är att alltid eftersträva att ge en rättvisande resultatredovisning. Vid svåra bedömningar ska vissa grundläggande principer styra:

- Konsekvensprincipen - att tillämpningen av regelverket inte förändras från år till år
- Väsentlighetsprincipen – att undvika onödigt administration genom att aktivera obetydliga belopp
- Försiktighetsprincipen - att en restriktiv hållning intas vid värdering av balansposter

Vid eventuella förändringar i principer, uppskattningar och bedömningar, bör upplysning om detta lämnas i årsredovisningen. Vid bedömningen av vad som är en investering och inte, är nedanstående definitioner en vägledning.

- Reparation och underhåll: åtgärder som syftar till att vidmakthålla eller återställa en anläggnings tekniska och funktionella status är att betrakta som reparation och underhåll och utgör en driftskostnad och bokförs som kostnad det år åtgärden utförs.

När det gäller fastigheter så är ändringsarbeten avseende inredningen, exempelvis nya fönster- och dörröppningar, målning och tapetsering, flyttning av innerväggar att betrakta som reparation och underhåll, och ska därmed kostnadsföras omgående.

- Ny-, till- och ombyggnad: värdehöjande åtgärder som innebär standardförbättringar genom ny-, till- och ombyggnad ska i princip bokföras som investeringsutgift.

Hit hör även andra åtgärder som höjer anläggningens allmänna standard. Ett exempel: om fönster byts ut från två- till treglasfönster så uträngas i sådana fall den komponent som fastighetens fönster utgör. Sedan aktiveras de nya fönstren, den nya komponenten.

Verksamhetsanpassningar, exempelvis i form av att flytta en vägg, som inte utgör en värdehöjande standardförbättring, är i de flesta fall att se som driftskostnad och ska kostnadsföras det år åtgärden utförs.

- Tillkommande utgifter för materiell anläggningstillgång: tillkommande utgifter för en materiell anläggningstillgång skall läggas till anskaffningsvärdet till den del tillgångens prestanda och/eller servicepotential förbättras jämfört med prestandanivån och/eller servicepotentialen vid anskaffningstillfället. Alla andra tillkommande utgifter skall redovisas som kostnader i den period då de uppkommer.

Exempel på åtgärder som kan anses medföra en sådan ökning av tillgångens prestanda och/eller servicepotential att utgiften skall läggas till anskaffningsvärdet är modifiering av tillgången som förlänger den beräknade nyttjandeperioden eller som höjer tillgångens kapacitet och/eller servicepotential, förändringar som medför avsevärd förbättring av kvaliteten hos producerade produkter eller tjänster eller förändringar som medför en avsevärd minskning av produktionskostnaderna

- Inventarier: korttidsinventarier och inventarier av mindre värde kostnadsförs direkt i samband med anskaffningen. Vid anskaffning av flera inventarier, med ett naturligt samband,

ska anskaffningen avse det samlade anskaffningsvärdet. Detsamma gäller anskaffning som kan anses vara ett led i en större inventarieinvestering.

Gällande komponentredovisning gäller övergripande:

1. Anskaffningsutgifter för utbyte av betydande komponent ska aktiveras som tillgång och den utbytta delen ska utrangeras i redovisningen.
2. Åtgärd på betydande komponent utan utbyte av denna, aktiveras till den del åtgärden uppfyller definitionen av anläggningstillgång och utrangeras till viss del.

Kortfattat kan gränsdragningen beskrivas:

- Avser åtgärden byte av hela eller delar av en identifierad komponent?
- Avser åtgärden en nyskapad komponent?

Om svaret är Ja på någon av ovanstående ska kostnaden aktiveras. Den är en investering. Annars kostnadsförs den och är en underhållskostnad.

2 Anskaffningsvärde

Anskaffningsvärdet för en anläggningstillgång ska utgöras av utgiften tillgångens förvärv eller tillverkning, samt utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Till sådana utgifter räknas kostnader för att få tillgången på plats och i skick för sitt ändamål. Anläggningar som förvärvats genom exempelvis gåva ska värderas utifrån tillgångens verkliga värde (marknadsvärde) och ingå i balansräkningen. Tillkommande utgifter ska läggas till anläggningens anskaffningsvärde om den uppfyller kriterierna för en investering. Gäller anskaffningen utbyte av komponent eller del av komponent ska värdet av delar som ersatts utrangeras från balansräkningen. Utgifter för projektering utan beviljad investeringsbudget samt utgifter som syftar till att vidmakthålla anläggningens egenskaper såsom reparationer och underhåll, ska redovisas som en driftkostnad. Om budgeterade investeringsmedel saknas får detta inte medföra att investeringen tas upp som en driftkostnad i stället.

2.2 Materiell tillgång

Anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång utgörs av inköpspris och kostnader för att få tillgången på plats och i skick för att utnyttjas för sitt ändamål. Som exempel på vad som förutom inköpspriset skall ingå i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång kan nämnas utgifter för:

- iordningsställande av plats eller område för installationen
- leverans och hantering
- installation
- konsulttjänster såsom arkitekt-, ingenjör- och juristtjänster
- lagfart

Administrationskostnader och andra allmänna omkostnader som inte är direkt hänförliga till anskaffningen, samt utgifter för exempelvis provkörning/intrimning eller andra löpande

driftsförluster som uppstår i ett inledningsskede innan anläggningen når planerad driftsnivå, skall inte ingå i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång.

2.2 Immateriella anläggningstillgångar

En immateriell anläggningstillgång ska värderas till sitt anskaffningsvärde första gången den tas upp i balansräkningen. Anskaffningsvärdet för en internt utarbetad tillgång är summan av de utgifter som uppkommer från och med den tidpunkt då tillgången först uppfyller kriterierna för att klassificeras som immateriell tillgång. Utgifter som en gång kostnadsförts i årsredovisningen får inte tas upp som immateriell tillgång. Utgifter för utvecklingsarbete kan tas upp som en immateriell anläggningstillgång om de beräknas bli av betydande och varaktigt värde för verksamheten under kommande år. Detta är dock aktuellt endast i undantagsfall. Det ska då endast gälla kostnader som är av betydande storlek i förhållande till kommunens totala kostnader, har ett varaktigt värde och att periodisering bedöms vara nödvändig för att uppnå en rättvisande resultaträkning.

2.3 Investeringsbidrag

Enligt RKR's rekommendation om intäkter ska inkomst, i den mån en avgift eller ett offentligt bidrag är hänförligt till en investering, intäktsföras på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning. Investeringsinkomster som kommunen erhåller ska redovisas som ett investeringsbidrag och intäktsföras under anläggningens nyttjandeperiod. Investeringsbidraget ska således inte kvittas mot investeringskostnaden utan bruttovärdet av investeringen samt investeringsbidraget ska tas upp i balansräkningen. Investeringsbidraget ska fördelas och intäktsföras med lika stora delar under anläggningens nyttjandeperiod. Om anläggningen består av komponenter med olika nyttjandeperioder ska bidraget fördelas med lika stora delar under anläggningens genomsnittliga nyttjandeperiod.

Om anläggningen avyttras eller utrangeras innan den ekonomiska livslängden kommit till ända ska restvärdet av investeringsbidraget påverka periodens driftresultat. Om endast enstaka komponenter, som i stor utsträckning påverkar anläggningens genomsnittliga livslängd, utrangeras eller avyttras ska motsvarande del av investeringsbidraget intäktsföras.

3 Komponentredovisning, avskrivning och internränta

3.1 Komponentredovisning

I RKR's rekommendationer framgår det att om det förväntas finnas väsentliga skillnader i förbrukningen och nyttjandeperioder av en anläggningstillgångs betydande komponenter ska komponenten delas upp och skrivas av separat per komponent. Återanskaffningen av en komponent redovisas som en nyanskaffning och eventuellt restvärde av den gamla komponenten utrangeras och kostnadsförs.

Enskilda komponenter vars värde understiger 500 000 SEK exklusive moms samt vars nyttjandetid skiljer sig från anläggningens nyttjandetid med mindre än fem år anses inte vara betydande komponenter och ska därför inte särredovisas. Inventarier och maskiner ska i normalfallet inte delas upp i komponenter då dessa är av ringa värde och en uppdelning endast skulle få marginell påverkan på resultat.

3.2 Avskrivningar

Anläggningstillgång med begränsad nyttjandeperiod (ekonomisk livslängd) ska skrivas av systematiskt över nyttjandeperioden enligt plan. Objekt ska systematiskt bedömas om nyttjandetiden är aktuell

eller behövs revideras. Exempelvis en fastighet som är i dåligt skick och ska rivas bör ha en nyttjandetid som är relevant.

Eventuellt restvärde ska inte utgöra underlag för avskrivning. Periodens avskrivningar redovisas som en kostnad. Avskrivningsmetod som väljs ska avspegla hur tillgångens värde och/eller servicepotential successivt förbrukas. Avsikten är avskrivningskostnaderna ska spegla den faktiska resursförbrukningen och därför kan samma typ av objekt kan ha olika långa avskrivningstider beroende på hur/var/av vem det används.

Avskrivningstiden ska vara ett resultat av en lokal bedömning och anpassas till den aktuella anläggningens speciella förutsättningar, verksamhetens art, nyttjandet av tillgången, geografiska förutsättningar. Varje avgränsat anläggningsobjekt ska särbehandlas och kollektiva avskrivningar får inte förekomma. En tydlig uppdelning av anläggningstillgångar per objekt är därför nödvändig.

Avskrivningar ska påbörjas vid den tidpunkt då en anläggning färdigställts och investering tas i bruk. Pågående, ej färdigställda anläggningsarbeten ska därför inte ingå i avskrivningsunderlaget.

3.2.1 Delaktivering av investeringsprojekt

Ett investeringsprojekt kan ofta bestå av flera olika etapper eller delprojekt där respektive del, självständigt uppfyller kraven på aktivering. Delprojekt kan ingå i ett samlat investeringsprojekt med ett gemensamt investeringstillstånd genom att det underlättar upphandling av den totala investeringen och medför sänkt total investeringsutgift. Efterhand som de olika delprojekten slutförs ska de aktiveras som självständiga investeringsprojekt. Anläggningsregistret ska vara så upplagt att det kan hantera delaktivering under ett objekt.

3.3 Internränta

Internräntan speglar utebliven avkastning på eget kapital och beräknas efter Sveriges kommuner och regioners (SKR) årligen rekommenderade internränta om inte den avviker betydande från kommunens genomsnittliga ränta för lån. Internräntan fastställs av kommunfullmäktige. Internräntan beräknas på investeringens bokförda värde och startar samtidigt som avskrivningen när investeringen är tagen i bruk.

4 Utrangering och avyttringar

Anläggningstillgångar som avyttrats eller tagits ur bruk och bedöms sakna värde vid en framtida avyttring ska inte längre redovisas som en tillgång. Vinst eller förlust ska redovisas i verksamhetens intäkter eller kostnader som mellanskillnaden mellan redovisat värde och erhållet belopp vid avyttringen. Definitionen av avyttring avses att sälja, skänka och skrota.

4.1 Avyttring av lös egendom

Med lös egendom avses maskiner och inventarier, till exempel möbler, datorer, bilar, konst samt även utrustning av mindre värde till exempel mobiltelefoner, kameror, husgeråd och handverktyg. Beslut om avyttring av lös egendom ses som verkställighet och beslutas av enhetschef upp till 1 prisbasbelopp över 1 prisbasbelopp beslutas av kommunchef.

Extern försäljning av lös egendom får endast ske om det inte finns något behov av egendomen inom kommunen. Enhetschef fattar beslut om extern försäljning med undantag av försäljning av It-utrustning där It-chef fattar beslut. Extern försäljning ska ske med affärsmässighet och vid större omfattning ska anbuds försäljning eftersträvas. Extern försäljning av mindre omfattning får ske via annonsering eller på andra sätt då detta inte är möjligt eller lämpligt. Fast försäljningspris kan

användas vid försäljning av mindre omfattning och fastställs då i samråd med ekonomiavdelningen. Försäljning av lös egendom ska alltid eftersträvas men avyttring på andra sätt får ske då försäljning inte är möjlig eller lämplig.

Andra möjligheter är att överlåta material till intresserade ideella föreningar. Eventuell uppkommen realisationsvinst- eller förlust i samband med försäljning av lös egendom ska bäras av respektive verksamhetsområde.

4.2 Avyttring av fast egendom

All försäljning av fast egendom ska beslutas av kommunfullmäktige eller enligt delegation.

5 Anslagsöverföring och slutredovisning

5.1 Anslagsöverföringar

Investeringar som påbörjats men ej är slutförda kan begära anslagsöverföring mellan åren av kvarvarande budget för att slutföra investeringsprojektet. Överskott i allmänna investeringsramar får ej föras över till nästkommande år. Anslagsöverföringar beslutas av kommunfullmäktige.

Anslagsöverföring finns som e-tjänst.

5.2 Slutredovisning

Samtliga investeringsprojekt ska slutredovisas och komponentindelas i de fall som det gäller.

Slutredovisning finns som e-tjänst.

Bilagor

Bilaga 1. Komponentindelning

Bilaga 2. Processbeskrivning

Bilaga 1 - Komponentindelning

Anläggning	Komponent	Beskrivning	Avskrivnings tid (år)	Andel av anskaffningsvärdet (%)
Mark	Markvärde		Ej avskrivning	
Fastigheter	Markanläggning	Behandlad markarea, makrarbeten hus, ledningar i mark, motorvärmastolpar, utebelysning, utvändiga utrustningar	25	
	Stomkompletteringar	Portar, dörrpartier, glaspartier, lättväggar	20	26
	Stomme	Grundkonstruktioner, stomme/bärverk inkl takstolar, isoleiring golv- och takbjälklag	80	
	Tak papp	Takbeklädnad, takavvattning, taksäkerhet, huvar, takfönster	20	
	Tak plåt	Takbeklädnad, takavvattning, taksäkerhet, huvar, takfönster	40	
	Inre ytskikt	Målning, tapeter, mattor, undertak	20	
	Yttre ytskikt	Målning	15	
	Fasad	Varierande avskrivning. Trä, plåt, tegel, steniskivor, puts.	30-50	5
	Fönster mm	Ytterväggsr, fönster, dörrar, fasadisolering, solavskärmning	30	25
	Installation 15	Svagströmsinstallationer, data-tele, passagesystem, larm, styr- och övervakning, kameraövervakning, ljudanläggning	15	
	Installation 30	Installationer för vatten, sanitet, ventilation, el, hiss, sprinkler	30	
	Storkök och vitvaror	Storköksutrustning och vitvaror	15	
	Verksamhetsanpassningar	Anpassningar för verksamheten som ska skrivas av enligt hyreskontrakt	Hyreskontraktets längd	

Anläggning	Komponent	Beskrivning	Avskrivnings tid (år)	Andel av anskaffningsvärdet (%)
Gator och vägar	Väggkropp	Del av väg, farthinder, refug, underbyggnad, förstärkning, obundet bärlager, byggnadsmassor, trottoar, armering, dränering och dagvattentekniska lösningar.	40	75
	Slitlager	Överbyggnadens övre delar. Bundet bärlager och slitlager. Asfaltbeläggning, grus, stenmjöl, farthinder, gatsten.	10	25
GC-väg	Väggkropp	Del av väg, farthinder, refug, underbyggnad, förstärkning, obundet bärlager, byggnadsmassor, trottoar, armering, dränering och dagvattentekniska lösningar.	50	60
	Slitlager	Asfaltbeläggningar, grus, stenmjöl, gatsten	20	40
Torg/gågata/gångfartsgata	Väggkropp	Del av väg, farthinder, refug, underbyggnad, förstärkning, obundet bärlager, byggnadsmassor, trottoar, armering, dränering och dagvattentekniska lösningar.	50	40
	Slitlager	Asfalt, gatsten, plattor	20	
Belysning	Stolpe		30	100
Bro	Stomme		50	100
Parkering	Väggkropp	Del av väg, farthinder, refug, underbyggnad, förstärkning, obundet bärlager, byggnadsmassor, trottoar, armering, dränering och dagvattentekniska lösningar.	50	60
	Slitlager	Asfalt, grus, stenmjöl, kantsten, räcken, belysning	40	40

Anläggning	Komponent	Beskrivning	Avskrivnings tid (år)	Andel av anskaffningsvärdet (%)
Fastigheter av specifik karaktär				
Simhall				
	Stomme	Bärverk, ytterväggar, yttertaksstomme	50	25
	Fönster, hiss, tak mm	Fönster, hiss, tak, ventilation, sanitet, värme, luftbehandling mm	30	21
	Fasad	Varierande avskrivning. Trä, plåt, tegel, steniskivor, puts.	30-50	5
	Keramiska plattor mm	Keramiska plattor, vattenrening, luft, kanalisation mm	15	22
	Belysning, svagström, styr- och regler, målning mm	Belysning, svagström, styr- och regler, målning, passagesystem mm	10	9

Anläggning	Komponent	Beskrivning	Avskrivnings tid (år)	Andel av anskaffningsvärdet (%)
Fastigheter av specifik karaktär				
Sporthall				
	Stomme	Bärverk, ytterväggar, yttertaksstomme, VS, vent	80	25
	Fönster, fasad, hiss	Fönster, fasad, glaspartier, inneväggar, klinkergolv, hiss mm	30	28
	Entrepertier, sportgolv mm	Entrepertier, sportgolv, innerdörrar, luftbehandling, kakel, el, luftbehandling mm	20	21
	Undertak, inredning våtrum, styr- och regler	9	15	
	El, svagström, målning mm	Målningar invändigt, el, tele, brand, passage, ut/invändig målning	10	9

Bilaga 2 - Process

